

7. Η ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ

Η Μεταπολίτευση.

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ανέλαβε την εξουσία τη νύχτα της 23ης προς 24η Ιουλίου 1974 και ξεκίνησε τη διαδικασία που αποκλήθηκε «Μεταπολίτευση», όρος που περιγράφει τη μετάβαση από τη δικτατορία σε ένα σύγχρονο, ευρωπαϊκό δημοκρατικό καθεστώς.

Το εγχείρημα παρουσίαζε μεγάλες δυσκολίες:

- στο εσωτερικό ο στρατός ελεγχόταν σε μεγάλο βαθμό από τους νοσταλγούς της δικτατορίας, έτοιμους να ανατρέψουν τη νέα κυβέρνηση. Παράλληλα,
- στο εξωτερικό, ο Καραμανλής έπρεπε να αντιμετωπίσει την τεράστια κρίση που είχε προκληθεί από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο και από τη διατύπωση τουρκικών διεκδικήσεων στον χώρο του Αιγαίου και κυρίως στο ζήτημα της υφαλοκρηπίδας* (δηλαδή του βυθού της θάλασσας και του υπεδάφους του, πέραν των χωρικών υδάτων).
- Μάλιστα, μετά τη δεύτερη φάση της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο, τον Αύγουστο του 1974, ο Καραμανλής ανακοίνωσε την αποχώρηση της Ελλάδας από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ.

Ο Καραμανλής σχημάτισε κυβέρνηση εθνικής ενότητας, με υπουργό Εξωτερικών τον κεντρώο ηγέτη Γεώργιο Μαύρο, και με ταχύτητα προχώρησε στην αποκατάσταση της δημοκρατικής ομαλότητας:

- αποκατέστησε τον πολιτικό έλεγχο στον στρατό και στη διοίκηση,
- νομιμοποίησε το ΚΚΕ και
- προετοίμασε εκλογές.

Σύντομα ιδρύθηκαν νέα κόμματα:

- το **Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα** (ΠΑΣΟΚ) υπό τον Ανδρέα Παπανδρέου,
- η **Νέα Δημοκρατία** υπό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή,
- η **Ένωση Κέντρου-Νέες Δυνάμεις** υπό τον Γεώργιο Μαύρο.

Οι εκλογές έγιναν στις 17 Νοεμβρίου 1974, ακριβώς στην πρώτη επέτειο της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, και νικήτρια από αυτές εξήλθε η Νέα Δημοκρατία.

Ακολούθησε, τον Δεκέμβριο, δημοψήφισμα για τη μορφή του πολιτεύματος, στο οποίο επικράτησαν οι υποστηρικτές της αβασίλευτης δημοκρατίας και το οποίο επέλυσε, για πρώτη φορά με τρόπο οριστικό και μη αμφισβητήσιμο, το πολιτειακό ζήτημα*, που είχε προκαλέσει τόσα πάθη στην ελληνική ιστορία.

Νέο Σύνταγμα εγκρίθηκε από τη Βουλή τον Ιούνιο του 1975 και Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέχτηκε ο Κωνσταντίνος Τσάτσος.

Η επιτυχής, ταχεία και αναίμακτη αποκατάσταση της δημοκρατίας εντυπωσίασε τη διεθνή κοινή γνώμη. Μάλιστα ο διεθνής Τύπος αποκάλεσε τη διαδικασία αυτή «**ελληνικό θαύμα**».

Η Ελλάδα στην Ευρώπη.

Η Νέα Δημοκρατία επικράτησε και πάλι στις εκλογές του 1977.

Το 1980 ο Καραμανλής εκλέχτηκε Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Την ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας και τη θέση του πρωθυπουργού ανέλαβε ο Γεώργιος Ράλλης.

Στα χρόνια αυτά η Ελλάδα ανέπτυξε επίσης μια πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική:

- καλλιέργησε τις σχέσεις της με τους Άραβες και τον σοβιετικό συνασπισμό (ο Καραμανλής επισκέφτηκε τη Μόσχα και το Πεκίνο το 1979),
- ανέλαβε πρωτοβουλία για θεσμοθέτηση πολυμερούς βαλκανικής συνεργασίας,
- αντιμετώπισε το πρόβλημα των τουρκικών διεκδικήσεων στο Αιγαίο (μάλιστα οι δύο χώρες έφθασαν στα πρόθυρα του πολέμου το καλοκαίρι του 1976),
- διαμόρφωσε μια πιο ισόρροπη σχέση με τις ΗΠΑ,
- επανήλθε στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ το 1980.

- Ωστόσο, η σημαντικότερη πρωτοβουλία αφορούσε την **ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ ως πλήρους μέλους**.

Οι στόχοι της χώρας αφορούσαν κυρίως το πολιτικό πεδίο:

- ο την οργανική ένταξη σε μια μεγάλη διεθνή συσσωμάτωση,
 - ο την εξισορρόπηση των διεθνών σχέσεων της χώρας, αλλά και
 - ο την εδραίωση του νεαρού δημοκρατικού πολιτεύματος μέσω της συμμετοχής σε μια Κοινότητα δημοκρατικών κρατών.
- ο Παράλληλα, στο οικονομικό πεδίο, με την ένταξη στην ΕΟΚ επιδιωκόταν ο αποτελεσματικότερος εκσυγχρονισμός της ελληνικής οικονομίας μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Οι διαπραγματεύσεις διήρκεσαν από το 1976 έως τον Δεκέμβριο του 1978. Την ελληνική ένταξη υποστήριξαν ο Γάλλος πρόεδρος **Βαλερύ Ζισκάρ ντ' Εσταίν** και ο Δυτικογερμανός καγκελάριος **Χέλμουτ Σμιτ**. Η Συνθήκη Προσχώρησης της Ελλάδας στην ΕΟΚ υπογράφηκε στο Ζάππειο Μέγαρο, στην Αθήνα, στις 28 Μαΐου 1979. Η Ελλάδα έγινε πλήρες μέλος της Κοινότητας την 1η Ιανουαρίου 1981.

Στις εκλογές του 1981 και του 1985 επικράτησε το ΠΑΣΟΚ υπό την ηγεσία του **Ανδρέα Παπανδρέου**.

Η νέα κυβέρνηση επικέντρωσε τις προσπάθειές της σε ζητήματα κοινωνικά, όπως

- στη μεταρρύθμιση του Οικογενειακού Δικαίου που επέφερε την εξίσωση και νομικά των δύο φύλων,
- στη δημιουργία του Εθνικού Συστήματος Υγείας,

- στην αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης και
- στην αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος.

Η επέκταση των δημόσιων δαπανών αντιμετωπίστηκε με το πρόγραμμα σταθεροποίησης της οικονομίας, που εφάρμοσε ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας (μετέπειτα πρωθυπουργός) **Κωνσταντίνος Σημίτης**.

Στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής οι κυβερνήσεις του Ανδρέα Παπανδρέου

- διατήρησαν τη χώρα στον δυτικό κόσμο,
- υποστηρίζοντας πάντως
 - ο τη μείωση του ψυχροπολεμικού ανταγωνισμού,
 - ο τον πυρηνικό αφοπλισμό και
 - ο την αναδιανομή των πόρων προς όφελος του δοκιμαζόμενου Τρίτου Κόσμου.

Με αυτόν τον τρόπο οι κυβερνήσεις του 1981-1989 κατέδειξαν τη σταθερότητα της ελληνικής δημοκρατίας και τη διαμόρφωση, σταδιακά, μιας συναίνεσης για τη θέση της Ελλάδας στον κόσμο.

Μετά από μια περίοδο κυβερνητικής αστάθειας, το 1989-1990, κυβέρνηση σχημάτισε η Νέα Δημοκρατία, με πρωθυπουργό τον **Κωνσταντίνο Μητσοτάκη**. Η κυβέρνηση αυτή υπέγραψε τη **Συνθήκη του Μάαστριχτ** και προσπάθησε να ενισχύσει την οικονομία.

Το 1993-1995 επανήλθε στην εξουσία το ΠΑΣΟΚ και ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος όμως -λόγω των προβλημάτων υγείας που αντιμετώπιζε- στις αρχές του 1996 αντικαταστάθηκε στην πρωθυπουργία από τον Κ. Σημίτη, που παρέμεινε στο αξίωμα αυτό έως τις εκλογές του 2004.

Το κυριότερο επίτευγμα αυτής της περιόδου είναι

- η συμμετοχή της χώρας στην **Οικονομική και Νομισματική Ένωση** (ΟΝΕ) της Ευρώπης και
- η υιοθέτηση του ευρώ, το 2001.

Η πορεία της Ελλάδας στη μεταπολεμική εποχή ήταν δύσκολη αλλά επιτυχημένη. Τα επιτεύγματα αυτά ωστόσο ήρθαν μετά από μεγάλες προσπάθειες, αγώνες και θυσίες του ελληνικού λαού. Η χώρα πλέον

- έχει ξεπεράσει τα πολιτικά πάθη και τους επώδυνους διχασμούς του παρελθόντος,
- έχει γνωρίσει αξιόλογη οικονομική ανάπτυξη,
- διαθέτει μια εδραιωμένη σύγχρονη δημοκρατία και
- μετέχει δημιουργικά, ως πλήρες μέλος, στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Επίσης, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια σταθεροποίησης των Βαλκανίων.